

GÅ UD I HISTORIEN VED AGGERSBORG 9. – 11. april

OM RUTEN

Denne tur, som er den tiende tur ud i historien, fører dig på en tidsrejse tilbage til vikingetiden. Husk at læse de infoskilte, der står ved Aggersborg og besøg udstillingshuset.

Der findes også en app, "Aggersborg", som bl.a. viser, hvordan borgen så ud i vikingetiden.

Ruten er markeret med små gule flag med tal.

HISTORIEN PÅ STEDET

Når man ankommer til Aggersborg og ser det åbne landskab ved fjorden samt størrelsen på Aggersborg, går der et historisk sus hen over området. Man forestiller sig vikingskibe på fjorden, den imponerende, fire meter høje og træbeklædte vold rejser sig, og de fire porte, der ligger diagonalt overfor hinanden, åbner sig. Man fornemmer de mange huse, og det liv, der har været indenfor volden. Kl. 8 og klokken 17 ringes solen op og ned fra kirkens klokketårn og giver en ekstra oplevelse.

Aggersborg blev udgravet i 1945-52 og igen i 1970, og med 48 huse er det den klart største af de fem danske ringborge. Borgene er opført i sidste del af 900-tallet. Der er mange teorier om årsagen til borgenes opførelse, og forhåbentlig kommer vi lidt nærmere efter denne tur ud i historien.

FIND RUTEN

Kør til Aggersborg nord for Løgstør og vest for Aggersundbroen. Der er vejskilte til Aggersborg i Aggersund. Følg de små gule flag og vejledningen sammen med kortet. De forskellige punkter er markeret med et lille gult flag med nummer.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Ruten går ad anlagte stier og kan gennemføres med klap- eller barnevogn. Der er toilet i udstillingsbygningen. Pas på naturen og historien, hold hunden i snor og tag dit affald med dig. Vis hensyn, hvis I går ind på kirkegården.

VEST-
HIMMERLANDS
MUSEUM

Søndergade 44 • 9600 Aars
Tlf.: +45 98 62 35 77 • mail@vmus.dk
www.vesthimmerlandsmuseum.dk

STENALDERCENTER
ERTEBØLLE

Gl. Møllevej 8 • 9640 Farsø
Tlf. +45 98 63 67 88
stenalder@vmus.dk
www.stenaldercenter.dk

- 1** Find den første markering ved parkeringspladsen.

Inden Aggersborg blev bygget, lå der en stor landsby her med mindst 150 værksteder. I værkstederne er der især fundet redskaber til at lave tråd og væve med, bl.a. vævevægte i ler. Vævevægte ligner en doughnut. Vægtene hang i trådene på vævene, så tråden blev holdt stram. Dengang vævede man stof til tøj og sejl til skibe. Man brugte planter til at farve med.

Hvis du vævede et sejl til et vikingskib, hvilke farver ville du så vælge?

- 2** Find den anden markering på stien til borgen.

Da Aggersborg blev opført, ryddede man landsbyen, der lå her før. Det betød, at familierne, der boede her, måtte flytte. Arkæologerne fandt et flot guldarmbånd ved et af de gamle huse, så det har været en rig familie, der har boet i dette hus. Kongen, Harald Blåtand, har måske tilbudt dem noget jord og et andet sted at bo. Eller også er landsbyen brændt ned af fjender, og man skyndte sig at gemme værdier ligesom armbåndet.

Hvis du skulle flytte, og du fik frit valg med hus, borg eller slot og sted. Hvor ville du så bo?

- 3** Find den tredje markering ved indgangen til borgen.

Her fra borgen er der et godt udsyn ud over Limfjorden, så det har været nemt at holde øje med fjendtlige skibe, men samtidig har det også været hurtigt at sejle herfra. At sejle med skib, var den hurtigste måde at komme frem på. Der har været meget handel med andre lande som f.eks. Norge.

Når vikingerne sejlede ud over havet, har det gynet meget. Har du prøvet at være søsyg?

Vikingetid

År 800 – 1050.

Harald Blåtand

Han anses som en af de første konger, der regerer over hele Danmark. Han levede i 900- tallet og menes at dø i 986/987. Harald Blåtand udnævnte ifølge Jellingstenen sig selv til den, der gjorde Danerne kristne.

Grubehuse

Værkstederne ved vikingernes gårde kaldes grubehuse. De var gravet lidt ned, havde som regel to bærende stolper og fik dermed form som et telt. I husene findes ofte aftryk efter to mindre stolper fra en opretstående væv samt vævevægte.

Plantefarve

Mange planter kan bruges til at farve uld og hør med. Nogle holder bedre på farven end andre. I vikingetiden gemte man tis til specielle farver fra østen som indigo, der giver en blå farve. Den er ikke vandopløselig, og har derfor brug for hjælp fra ammoniakken i tisset. Birk og rejnfan giver en gulgrøn farve.

- 4** Gå venstre rundt om borgen og find den fjerde markering.

Harald Blåtand var konge i Danmark for 1000 år siden. I Tyskland hed kongen Otto den 2. Kong Otto angreb Danmark ved Danevirke, som var grænsen til Tyskland, og Harald Blåtand måtte forsvare Danmark. Her måtte han hente mænd fra hele Danmark, der skulle hjælpe i krigen mod kong Otto. I dag vælger man selv, om man vil være soldat.

Hvem tror du passede gården med marker og dyr, når alle mændene tog afsted i krig?

- 5** Find den femte markering ved næste indgang til borgen.

Når de fleste krigere tog afsted, var der andre lande, der kunne udnytte situationen og angribe. Der er teorier om, at Aggersborg og de andre borge kan være bygget som tilflugts- og beskyttelsessted til de tilbageblevne. Tidligere mente man, at det måske var kaserner med tusindvis af soldater, men på Aggersborg er der kun fundet 25 pilespidser og rester af ét sværd.

Hvilke våben ville du vælge at forsvare dig med, hvis du blev angrebet i en borg?

- 6** Find den sjette markering i midten af borgen.

Borgen her var kun i brug i 10-20 år. Det er selvfølgelig længe med krig, men ikke lang tid for sådan et kæmpe byggeri, som Aggersborg har været. Der er brugt omkring 3000 egestammer til opførelsen af Aggersborg.

Hvor gammel er det hus, du bor i? Tror du, der bygges huse i dag, som kun bliver brugt i 10-20 år?

Vikingebonden

Vikingerne har ikke kun været ude at slås. De skulle også have mad på bordet, så hvis ikke man kunne opkræve skat, måtte man dyrke jorden, fiske i fjorden og holde husdyr.

Våben

I vikingetiden har krigerne haft sværd, spyd, kniv, pil og bue. Alle våben blev lavet i jern af de dygtige smede.

Vikingetidens huse

Husene i vikingetiden var lange. Der var beboelseshuse, stalde, lader og værksteder. Nogle steder i Danmark er der fundet store vikingehaller. Hallerne er meget lange, nogle 50 meter, og der menes at være en forbindelse mellem kongemagt og stormænd, der hvor man finder disse haller.

Husdyr

I vikingetiden havde man stort set de samme dyr, som vi har på landet i dag. De køer, grise, får m.fl. vi har i dag, er fremavlet. Det betyder at man avler på de dyr, der passer bedst til vores behov. I vikingetiden var dyrene en del mindre og hver gård havde færre dyr.

- 7** Gå videre over på den anden side af borgen, hvor du finder den syvende markering.

I dag er der en stor bro over Aggersund. I vikingetiden har man krydset Limfjorden på en anden måde. Det er meget sandsynligt, at man er gået ud til øen Borreholm, som du kan se herfra, og så er sejlet resten af vejen.

Tænk hvor let det er i dag, hvor du kan krydse Limfjorden på en bro. Hvis broen ikke var der, hvordan ville du så komme over?

- 8** Find den ottende markering ved kirkegårdsdiget.

Kirken her er bygget i middelalderen af flere omgange. Under en restaurering fandt man runer i kirken. Runealfabetet kaldes futhark efter en runeindskrift. Runer blev brugt i hele Norden, men også i Tyskland, Frankrig og England.

Kender du et sprog i dag, som næsten alle i hele verden forstår?

- 9** Find den niende markering på vej tilbage mod parkeringspladsen.

Selvom borgen hurtigt forfalder, så holder kongemagten fortsat til i området. Formentlig på en ny borg, som måske lå der, hvor herregården Aggersborggård nu ligger. Vi ved nemlig fra kilderne, at kongens folk opkræver skatter fra Aggersborg. I 1086 opstår der et nordjysk oprør mod kong Knud den Hellige. Kongen flygter, men flere af hans mænd bliver dræbt på borgen. I dag betaler vi også skat – ikke til kongen - men til staten.

Ved du, hvorfor vi betaler skat?

Tak fordi I gik med ud i historien. Vi håber I havde en god oplevelse og blev klogere på historien i landskabet. I må gerne lægge billeder op fra turen på vores opslag på Facebook eller send det til stenalder@vmus.dk. Vi bliver så glade, når vi kan se, at turene bliver brugt. Tak!

Middelalder

År 1050 – 1536.

Knud den Hellige

År 1042 – 1086.

Vil du vide mere

Bogen, Aggersborg i vikingetiden, er en flot bog om både bebyggelsen og selve borgen. Det arkæologiske materiale belyses i et let tilgængeligt sprog med mange billeder og tegninger. Bogen kan købes på Stenaldercenter Ertebølle og Vesthimmerlands Museum i Aars.

Runealfabetet

På Nationalmuseets hjemmeside kan du finde runealfabetet og måske prøve at skrive dit eget navn.

**NÆSTE TUR BEGYNDER
FREDAG DEN 16.APRIL.
GLÆD JER!**